

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____
Chișinău

**Pentru aprobarea Codului de etică și deontologie al funcționarului public
cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne**

În vederea implementării prevederilor art.15 alin.(9) din Legea nr.288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.40-49, art.85), precum și pentru stabilirea normelor de conduită profesională a angajaților cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Codul de etică și deontologie al funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (se anexează).
2. Se abrogă Hotărîrea Guvernului nr.481 din 10 mai 2006 „Cu privire la aprobarea Codului de etică și deontologie al polițistului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 75-78, art. 527).

Prim-ministru

PAVEL FILIP

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr.
din 2017

CODUL
de etică și deontologie al funcționarului public
cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Codul de etică și deontologie al funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (în continuare – *Cod*) reglementează conduita acestuia în exercitarea atribuțiilor de serviciu, precum și în afara îndeplinirii acestora.

2. Codul are drept scop ghidarea comportamentului funcționarilor publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, astfel încât aceștia să respecte valorile morale și profesionale, principiile și normele de conduită, contribuind la prevenirea corupției și crearea unui climat de încredere în societate.

3. Prevederile Codului se aplică tuturor angajaților care cad sub incidența Legii nr.288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

4. Conduita profesională a funcționarului public cu statut special se bazează pe următoarele principii:

1) *legalitatea* – respectarea Constituției Republicii Moldova, cadrului normativ în vigoare și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

2) *umanismul* – apărarea, în mod prioritar, a persoanei ca valoare supremă a societății, a drepturilor și libertăților acesteia;

3) *egalitatea și nediscriminarea* – aplicarea unui tratament egal tuturor persoanelor, fără discriminări pe considerente de apartenență etnică, rasă, religie, opinie politică sau de orice altă opinie, vîrstă, sex, orientare sexuală, avere, statut social, limbă, dizabilitate sau orice alt criteriu;

4) *imparțialitatea* – manifestarea unei atitudini obiective și neutre de către funcționarii publici cu statut special față de orice interes personal, economic, politic, religios etc.;

5) *transparența* – asigurarea accesului populației la informațiile cu caracter public, în condițiile legislației;

6) *disponibilitatea* – intervenția funcționarului public cu statut special în orice situație în care ia cunoștință de atingerea adusă vreuneia dintre valorile apărute de lege, indiferent de momentul constatării acesteia, capacitatea de a percepe și de a soluționa problemele celor aflați în dificultate ori de a îndruma

către alte autorități cazurile care se situează în afara competenței sau atribuțiilor sale;

7) *profesionalismul* – îndeplinirea atribuțiilor de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, promptitudine și corectitudine;

8) *confidențialitatea* – garantarea securității datelor și informațiilor obținute în exercitarea atribuțiilor stabilite de cadrul normativ;

9) *respectul* – considerația acordată persoanelor, colegilor, superiorilor, subordonaților, drepturilor și libertăților acestora, instituțiilor, legilor, valorilor sociale, normelor etice și deontologice;

10) *integritatea profesională* – capacitatea funcționarului public cu statut special de a-și exercita obligațiile și atribuțiile legale și profesionale în mod onest, ireproșabil, dând dovadă de o înaltă ținută morală și corectitudine, precum și abilitatea de a-și realiza activitatea în mod imparțial și independent, fără a comite vreun abuz, respectând interesul public, supremația Constituției Republicii Moldova și a legii;

11) *loialitatea* – obligația de a servi cu bună-credință instituția în care activează, precum și interesele legitime ale cetățenilor, de a se abține de la orice act sau faptă care poate prejudicia imaginea, prestigiul sau interesele legale ale instituției;

12) *intoleranța față de corupție* – aplicarea măsurilor legale, potrivit competenței, pentru prevenirea, depistarea, suprimarea și pedepsirea comportamentului corupțional;

13) *prioritatea interesului public* – obligația de a considera interesul public mai presus decât interesul personal în exercitarea funcțiilor;

14) *prezumția de nevinovăție*;

15) *intoleranța (toleranța zero) față de tortură, pedepse sau tratament inuman și degradant* – nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante. Toleranța față de cei care vor admite în activitatea lor acte de tortură, tratament inuman sau degradant va fi „zero”;

16) *integritatea morală* – adoptarea unui comportament conform normelor etice acceptate și respectate în societate.

II. VALORILE MORALE ȘI PROFESIONALE

5. Funcționarul public cu statut special ocrotește și promovează următoarele valori morale și profesionale:

1) *patriotismul* – sentimentul de devotament față de țară, profesia aleasă și datoria de serviciu;

2) *datoria de serviciu* – respectarea necondiționată a prevederilor jurământului pentru asigurarea legalității, ordinii și securității publice;

3) *onoarea și demnitatea* – calități ce se manifestă prin reputația, autoritatea personală și devotamentul față de datoria civică și de serviciu.

6. În procesul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, funcționarul public cu statut special respectă și apără drepturile și libertățile fundamentale ale

persoanei, în conformitate cu Declarația Universală a drepturilor omului, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, Codul european de etică al poliției și cadrul normativ.

7. Funcționarul public cu statut special este obligat:

- 1) să execute strict și corect prevederile actelor normative;
- 2) să respecte disciplina de serviciu;
- 3) să curme acțiunile care lezează demnitatea umană, actele de tortură, tratamentele inumane sau degradante;
- 4) să manifeste un comportament curajos în situațiile ce reclamă necesitatea protecției vieții, sănătății și proprietății oamenilor;
- 5) să promoveze cultura de serviciu, respectul și ajutorul reciproc;
- 6) să respecte familia și să practice un comportament corect, bazat pe valori sociale înalte;
- 7) să fie disciplinat și vigilent, să manifeste inițiativă și perseverență, să își consacre activitatea profesională îndeplinirii competente, corecte și conștiincioase a atribuțiilor de serviciu;
- 8) să respecte principiile, normele și regulile activității profesionale;
- 9) să promoveze și să consolideze prin propria prestație imaginea publică a instituției pe care o reprezintă;
- 10) să poarte uniformă și însemnele distinctive, cu respectarea normelor privind portul uniformei, aprobate de ministrul afacerilor interne;
- 11) să respecte cerințele normelor unanim recunoscute de comportament în familie și societate, să nu admită exercitarea atribuțiilor de serviciu sub influența băuturilor alcoolice, substanțelor narcotice sau psihotrope.

III. REGLEMENTĂRI SPECIFICE ALE CONDUITEI PROFESIONALE

8. Funcționarul public cu statut special aplică forța fizică, mijloacele speciale și armele de foc în conformitate cu legislația în vigoare. Despre toate cazurile în care a aplicat forța fizică, mijloacele speciale sau armele de foc, indiferent de urmările survenite, funcționarul public cu statut special este obligat să comunice necondiționat procurorului, cu întocmirea și expedierea imediată (nu mai târziu de 24 de ore) a raportului său scris.

9. Funcționarul public cu statut special trebuie să execute ordinele legale primite de la superiori. Totodată, el are dreptul să refuze executarea celor care sînt evident ilegale și să comunice în scris și motivat superiorului ierarhic astfel de situații. Acesta nu poate fi sancționat sau prejudiciat pentru refuzul de a executa ordinele și dispozițiile ilegale.

10. Privarea de libertate a unei persoane și contactele realizate cu aceasta în timpul desfășurării cercetărilor se realizează numai cu respectarea procedurii

prevăzute de lege și nu trebuie să depășească perioada de timp strict necesară îndeplinirii scopului preconizat.

11. Persoanele care fac obiectul unor măsuri luate în condițiile punctului 10 trebuie să fie informate cu privire la motivele privării de libertate, la procedura aplicabilă situației respective și să li se asigure posibilitatea exercitării drepturilor corespunzătoare calității pe care o au în situația creată.

12. La aplicarea măsurilor privative de libertate, funcționarul public cu statut special evaluează și întreprinde măsurile necesare pentru siguranța persoanei, monitorizarea stării de sănătate, realizarea condițiilor de igienă și de alimentație corespunzătoare.

13. În procesul de aplicare a legii, funcționarul public cu statut special trebuie:

- 1) să manifeste o atitudine respectuoasă în relațiile cu persoanele;
- 2) să dea dovadă de abilități de gestionare a situațiilor de conflict;
- 3) să respecte dreptul la viața privată, la inviolabilitatea corespondenței și a domiciliului;
- 4) să respecte principiul prezumției de nevinovăție, asigurând fiecărei persoane care face obiectul cercetării deplina exercitare a drepturilor sale legale;
- 5) să ia în considerare nevoile specifice ale unor categorii speciale de populație, cum ar fi: copiii, femeile, bătrânii, persoanele cu dizabilități.

14. În relațiile cu reprezentanții altor organe de drept, funcționarul public cu statut special trebuie să dea dovadă de amabilitate și bunăvoință, să acorde sprijin în vederea exercitării legale a atribuțiilor de serviciu.

15. Funcționarul public cu statut special nu aplică, nu încurajează și nu tolerează nicio formă de tortură, tratament inuman sau degradant. În cazul în care ia cunoștință, prin orice mijloace, de săvârșirea faptelor prevăzute mai sus, acesta este obligat să le denunțe superiorilor, în formă scrisă, fiindu-i asigurat anonimatul. La rîndul său, superiorul este obligat să le comunice imediat procurorului, cu întocmirea și expedierea, în termen de cel mult 24 de ore, a raportului în scris.

16. În relația cu victimele și martorii, funcționarul public cu statut special adoptă un comportament adecvat stării psihoemoționale a acestora și le acordă, în condițiile legii, susținere, asistență și protecție pe timpul investigațiilor, atunci cînd există riscul intimidării lor.

17. Funcționarul public cu statut special are obligația să păstreze secretul de stat, precum și să respecte confidențialitatea deplină a datelor și informațiilor pe care le deține și să nu le utilizeze abuziv sau în folos personal.

18. Culegerea, stocarea și utilizarea datelor cu caracter personal de către funcționarul public cu statut special se fac în condițiile legii și vor fi limitate strict pentru îndeplinirea obiectivelor legale, specifice funcției.

19. Funcționarul public cu statut special aflat în deplasare de serviciu sau care reprezintă autoritatea publică în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe, seminare și alte activități este obligat să manifeste o conduită care să nu prejudicieze imaginea țării și a autorității pe care o reprezintă, să respecte regulile de protocol și legile țării-gazdă.

IV. CULTURA COMUNICĂRII

20. Funcționarul public cu statut special trebuie să posede și să își dezvolte cultura comunicării, utilizând un limbaj clar și fluent.

21. Este interzis să folosească în comunicarea cu publicul și cu colegii de serviciu expresii indecente, vulgare, discriminatorii și disprețuitoare.

22. În comunicarea cu publicul, funcționarul public cu statut special respectă următoarele cerințe:

1) inițiază comunicarea cu salutul, indicând numele, funcția, gradul special, se legitimează, apoi expune succint motivul adresării, excepție făcând cazurile de intervenție profesională stabilite de Regulamentul privind intervenția profesională în cadrul Ministerului Afacerilor Interne;

2) expune clar și argumentat cerințele și constatările;

3) ascultă explicațiile și întrebările persoanei fără a o întrerupe, demonstrând bunăvoință și respect;

4) solicită, în cazurile prevăzute de legislație, într-o manieră politicoasă, prezentarea documentelor necesare pentru verificare;

5) încheie comunicarea mulțumind persoanelor pentru cooperare.

23. Comunicarea cu mass-media este asigurată de către funcționarul public cu statut special desemnat în acest sens în modul prevăzut de lege. Funcționarul public cu statut special desemnat oficial să participe la activități sau dezbateri publice trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare. În cazul în care nu este desemnat în acest sens, acesta poate participa la activități sau dezbateri publice, având obligația de a face cunoscut faptul că opinia exprimată nu reprezintă neapărat punctul de vedere oficial al instituției în care activează.

V. CLIMATUL MORAL-PSIHOLOGIC

24. Funcționarul public cu statut special adoptă un comportament care să asigure un climat moral-psihologic favorabil în subdiviziune, manifestă respect față de superiorii în grad și funcție, îi sprijină, în limitele competenței, pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu.

25. În scopul menținerii climatului moral-psihologic adecvat, funcționarul public cu statut special:

- 1) contribuie la stabilirea unor relații prietenoase cu colegii de serviciu, bazate pe încredere și respect reciproc;
- 2) respectă subordonarea, raportează la timp despre sarcinile executate;
- 3) dă dovadă de stabilitate moral-psihologică, răbdare, perseverență, responsabilitate pentru acțiunile sale;
- 4) nu tolerează abaterile disciplinare și de drept;
- 5) nu răspîndește informații calomnioase.

26. În vederea creării și menținerii unui climat organizațional corespunzător, funcționarul public cu statut special care deține funcție de conducere:

- 1) promovează normele de conduită și asigură respectarea acestora de către subalterni;
- 2) asigură controlul executării sarcinilor de serviciu de către subalterni;
- 3) demonstrează pe propriul exemplu și promovează calități morale ca onoarea, dreptatea, bunătatea, responsabilitatea, exigența și devotamentul;
- 4) asigură egalitatea de șanse și tratament în ceea ce privește cariera profesională a subalternilor;
- 5) examinează și aplică cu obiectivitate criteriile de evaluare a performanțelor profesionale pentru personalul din subordine;
- 6) evită criteriile discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii în afara normelor de conduită prevăzute de prezentul Cod pentru accesul sau promovarea în funcție;
- 7) asigură condiții adecvate pentru dezvoltarea calităților personale și profesionale ale subalternilor.

VI. INTEGRITATEA FUNCȚIONARULUI PUBLIC CU STATUT SPECIAL

27. Funcționarul public cu statut special este obligat să evite conflictele de interese, respectînd în acest scop restricțiile și incompatibilitățile stabilite de legislație.

28. El este obligat să raporteze imediat în scris, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, conducătorului său sau organului ierarhic superior despre situația de conflict de interes real în care se află și să acționeze în continuare conform prevederilor legale.

29. Funcționarul public cu statut special nu tolerează actele de corupție și nu face uz de autoritatea conferită de statutul său pentru rezolvarea unor interese personale sau ale altor persoane.

30. În scopul asigurării integrității, funcționarul public cu statut special are obligația:

- 1) să nu admită în activitatea sa acte de corupție, acte conexe corupției și fapte de comportament corupțional;
- 2) să denunțe imediat la organele competente orice tentativă de a fi implicat în acțiunile prevăzute la subpunctul 1);
- 3) să se abțină de la imixtiunea în activitatea altui angajat;
- 4) să denunțe orice influență necorespunzătoare și să acționeze în conformitate cu prevederile legale;
- 5) să declare cadourile în conformitate cu legislația în vigoare;
- 6) să cunoască și să respecte obligațiile ce îi revin conform politicilor anticorupție prevăzute de cadrul normativ;
- 7) să respecte regimul de restricții, interdicții și incompatibilități în activitatea de serviciu.

31. Funcționarului public cu statut special îi este interzis să solicite sau să accepte favoruri, invitații, cadouri, servicii sau orice alt avantaj necuvenit destinat lui sau familiei lui, dacă oferirea acestora este legată, în mod direct sau indirect, de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.

32. Acesta informează superiorii și alte organe competente dacă, în procesul exercitării atribuțiilor, ia cunoștință despre comiterea actelor de corupție și a celor conexe corupției, a faptelor de comportament corupțional, despre nerespectarea regulilor privind declararea averii și intereselor personale.

33. Funcționarul care informează cu bună-credință despre faptele indicate la punctul 32 nu poate fi sancționat disciplinar pentru aceasta și beneficiază de măsuri de protecție, asigurate de conducătorul ierarhic superior și subdiviziunea specializată, după cum urmează:

- 1) prezumția de bună-credință pînă la proba contrarie;
- 2) confidențialitatea datelor cu caracter personal;
- 3) transferul în condițiile legislației.

34. Funcționarul public cu statut special care deține funcție de conducere este obligat să nu admită ca subalternii să își îndeplinească atribuțiile în situații de conflict de interese, să întreprindă acțiunile necesare pentru prevenirea corupției în rîndul angajaților din subordine și poartă răspundere pentru neîndeplinirea atribuțiilor ce îi revin în acest sens.

VII. RĂSPUNDEREA FUNCȚIONARULUI PUBLIC CU STATUT SPECIAL

35. Dispozițiile prezentului Cod fac parte din condițiile de muncă. Funcționarul public cu statut special, după depunerea jurământului, își asumă responsabilitatea respectării prevederilor prezentului Cod.

36. Încălcarea prevederilor prezentului Cod poate atrage, după caz, răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală.

37. Respectarea valorilor, principiilor și normelor de conduită enunțate în prezentul Cod constituie un factor important în executarea misiunilor de serviciu, o condiție necesară pentru încrederea comunității și sprijinirea activităților desfășurate.

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea
Codului de etică și deontologie al funcționarul public cu statut special din
cadrul Ministerului Afacerilor Interne

Procesul de schimbare și modernizare instituțională a Ministerului Afacerilor Interne (MAI) se efectuează în conformitate cu prevederile: Concepției de reformare a MAI și a structurilor subordonate și desconcentrate ale acestuia; Strategiei de reformare a sectorului justiției; Programului de activitate a Guvernului Republicii Moldova, precum și cu recomandările experților și evaluatorilor Uniunii Europene (UE) în domeniul respectării și implementării de către Republica Moldova a angajamentelor stipulate în tratatele internaționale la care țara noastră este parte.

Desfășurarea acțiunilor de reformă a relevat, printre altele, necesitatea perfecționării cadrului legal de activitate a structurilor MAI, fapt ce va asigura suportul juridic pentru îndeplinirea obiectivelor principale ale reformei, și anume asigurarea unui serviciu profesionist, care să-și exercite atribuțiile în limitele legii, în spiritul moralei sociale și deontologiei profesionale, în interesul cetățeanului și al comunității.

În acest context, a fost aprobat cadrul normativ privind activitatea Poliției, fiind stabilite principiile de activitate, organizarea și funcționarea, atribuțiile, împuternicirile și obligațiile acestei structuri, ale Poliției de Frontieră, precum și Legea cu privire la funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Printre reglementările esențiale pentru reconfigurarea sistemului MAI se află și Codul de etică și deontologie al funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (în continuare – Codul), în legătură cu ce, MAI a procedat la revizuirea amplă a documentului în vigoare spre a-l pune în concordanță cu noul cadru legal.

La elaborarea noului proiect al Codului, MAI a beneficiat de suportul experților Proiectului Delegației UE „Susținerea Guvernului Moldovei în domeniul anticorupției, reformei MAI, inclusiv a Poliției și protecției datelor cu caracter personal” (MIAPAC). Au fost luate în considerație, de asemenea, prevederile Codului European de Etică al Poliției și ale codurilor de etică și deontologie ale Poliției Române și colaboratorilor organelor afacerilor interne ai Federației Ruse.

Proiectul Codului pe care îl promovăm exprimă perspectiva etică, deontologică și comportamentală a activității funcționarului public cu statut special în timpul exercitării misiunilor de serviciu, a relațiilor cu alte autorități publice centrale, locale, mass – media, persoane și comunitate. Codul se susține, de asemenea, pe dispozițiile actelor normative care reglementează organizarea și funcționarea MAI și a structurilor sale, precum și pe statutele profesionale ale personalului.

Astfel, ca element esențial de noutate, care îi sporește valoarea și impactul, este faptul că proiectul Codului realizează extinderea ariei de aplicare a normelor etice și deontologice pe care le conține asupra angajaților cu statut special din

cadrul Ministerului Afacerilor Interne, aflați sub incidența Legii nr.93 din 05.04.2004 Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, Legii nr.283 din 28.12.2011 cu privire la Poliția de Frontieră și Legii nr.320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului. Tezele din Cod au fost proiectate cu intenția de a norma elemente de natură comportamentală ca îndrumar de conduită profesională destinat, printre altele, să le ofere funcționarilor publici cu statut special cadrul solid de referință al unor norme etice și deontologice concrete, aplicabile atât întregului sistem, cât și fiecărei persoane în parte.

Ca urmare, au fost puse în evidență regulile dezirabile de comportament ale acestora, cu scopul de a genera relații profesionale bazate pe valorile morale pozitive ale profesiei și, totodată, de a întări parteneriatul cu populația, prin furnizarea unor servicii de calitate și / sau informații de interes public, în condițiile legii.

Proiectul este astfel structurat, încât regulile pe care le prevede pot fi identificate cu ușurință după capitolele și punctele care le includ: reglementări specifice ale conduitei profesionale, inclusiv, obligativitatea adoptării unui comportament adecvat stării psiho-emoționale ale victimei, transparența în activitate, protecția datelor cu caracter personal, prezumția nevinovăției, relația cu publicul, intervenția profesională, recurgerea la forță, integritatea.

Se stabilește expres interdicția de a cauza, încuraja sau tolera orice formă de tortură, tratament inuman sau degradant. Proiectul prevede obligativitatea de a nu executa ordine și indicații care contravin legii.

Codul va reprezenta, în mod cert, un instrument util pentru persoane, comunitate și societate, în ansamblul său, care, astfel, vor cunoaște comandamentele etice sub imperiul cărora trebuie să funcționeze serviciile MAI și vor avea, ca urmare, posibilitatea să pretindă un comportament corect din partea personalului însărcinat cu aplicarea legii.

În contextul procesului de reformare a MAI și a subdiviziunilor acestuia, este vădită importanța prezentului proiect de hotărîre pentru consolidarea structurilor specifice ca instituții publice specializate ale statului, avînd misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin activități de menținere și asigurare a ordinii și securității publice, managementului integrat al frontierei de stat, al combaterii migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere, protecției populației, teritoriului, mediului înconjurător și proprietății în caz de pericol sau declanșare a situațiilor excepționale.

Menționăm faptul că proiectul a fost coordonat cu subdiviziunile MAI și ministerele interesate, obiectiile și propunerile acestora fiind luate în considerație, în mare parte, la definitivarea documentului.

Apreciem, în concluzie, că adoptarea Codului reprezintă o etapă importantă a procesului de profesionalizare a personalului MAI, de dezvoltare, pe baze noi, a culturii organizaționale, de modificare a atitudinilor față de lege, persoane și comunitate, de fenomenul corupției și față de actele de comportament indezirabil.

Viceministrul afacerilor interne

Oleg BABIN